

"Agrotechnikai tevékenységek évelő ültetvényekben május hónapban"

Автор(и): ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата: 05.05.2026 Брой: 5/2026

Májusban Európa időjárása fokozatosan átvált egy tipikusabb nyári rendszerre, de nem nélkülözi az instabil időszakokat sem. Bulgária számára ez egy gyakori változásokkal teli hónapot jelent – melegebb és naposabb napok váltakoznak csapadékos, zivataros időszakokkal és átmeneti lehűlésekkel.

A májusi időjárás tipikusan tavaszias lesz, dinamikus légkörrel és aktív konvekcióval. Tartós hideg időszakok nem várhatók, de az egész hónapra kiterjedő, következetesen nyári időjárás sem tűnik valószínűnek. A legtöbb csapadék a hónap közepe táján várható, míg május vége több napsütést és a közelgő nyár érzését hozza.

A hőmérsékletek várhatóan a normál körül vagy valamivel afelett maradnak, a csapadékmennyiség pedig a klimatikus értékek körül, illetve helyenként – különösen a hegyvidéki és nyugati régiókban – azok felett alakul.

Az első tíznapos időszak közepe táján egy hidegfront rövid átvonulása lehetséges, ami erősítheti a szelet és helyi zivatarokat hozhat. A csapadék nem lesz elterjedt, de helyenként intenzív lehet. Az időszak vége felé felmelegedés várható, de csapadék is érkezik.

A második tíznapos időszak valószínűleg a hónap leginstabilabb időszaka lesz. Ebben az időszakban a meteorológiai feltételek gomolyfelhők és tavaszi viharok kialakulásához vezetnek. Több esős nap várható, helyenként heves, rövid ideig tartó felhőszakadások, jégeső és mennydörgés veszélyével. A nyugati, középső és hegyvidéki régiók lehetnek a leginkább érintettek.

A hőmérsékletek változékonyak lesznek – reggelente 9°C és 14°C között, nappali értékek 18°C és 24°C között, melegebb napokon akár 26°C-ig is emelkedhetnek. A csapadék áthaladása után átmenetileg csökkennek.

A hónap vége felé megnő az időjárás stabilizálódásának valószínűsége. A csapadék nem tűnik el teljesen, de inkább lokális lesz, és főként délután – ami a késő tavaszra jellemző. Több száraz nap lesz. A minimum hőmérsékletek 11°C és 16°C között, a maximum hőmérsékletek pedig 24°C és 29°C között alakulnak. Az ország legmelegebb régióiban rövid időre elérhető lehet az első 30°C.

Gyümölcsfa-iskolákban

Az iskolákban figyelemmel kísérik az oltott rügyek megfelelő fejlődését. Szükség esetén az alany kihajtott hajtásain új hajtásritkítást végeznek. A beszorulás veszélye esetén meglazítják a tavasszal újraoltott alanyok kötéseit. A magágyakat, anyanövényeket és iskolákat művelik. Szükség esetén a magágyakban ritkítják a növényeket.

Gyümölcsösökben

A virágzás végén a méhkaptárakat más helyre költöztetik – legalább 5 km-re.

Az újonnan telepített, váza- vagy javított váza koronájú őszibarackosokban formatív metszést végeznek.

Gondoskodnak a fák megfelelő megeredéséről és fejlődéséről az újonnan telepített ültetvényekben – kapálás, hajtások eltávolítása, szükség esetén öntözés. A fiatal, sűrű ültetvényekben lévő fákat drótos támrendszerhez kötik. Az erős kétéves és hároméves ágakat meghajlítják és a drótokhoz kötik, hogy csökkentsék növekedési erélyüket. Fiatal – 2 és 3 éves – ültetvényekben a vezérágon – a központi ágon – lévő terméskezdemények egy részét eltávolítják.

Folytatódik az őszibarack termésének ritkítása. A terméskezdemények hullásának végleges befejeződése után az ültetvényeket öntözik.

A zöldtrágyanövényekből származó szerves anyagot beszántják. A fák körüli talajt és a fasorok közötti területet, ha nem füvesített, gyommentesen tartják és lazítják rendszeres, sekély műveléssel, kultivátorral vagy boronával.

A hónap végén a termő fákat komplex műtrágyával trágyázzák, túlnyomórészt foszfor- és káliumtartalommal.

Folytatódik a korai cseresznyefajták szüretelése.

Eperültetvényekben

Folytatódik a hűtőben tárolt eperpalánták tavaszi-nyári kiültetése. Ültetés után esőztető öntözést alkalmaznak, a áprilisban ültetett területeket gyomlálják. Magasabb régiókban a hónap végéig szalmát helyeznek a virágkocsányok alá.

A szüret folytatódik. Amikor a gyümölcsöket hosszabb távolságra szállítják, kicsit korábban is szedhetők.

Aszály esetén a gyümölcserés idején esőztető vagy barázdás öntözés szükséges.

Málnaültetvényekben

Rendszeres talajművelést végeznek. Egyes fajták vesszőit a támrendszerhez kötik, míg más fajtáknál ügyelnek arra, hogy ne lógjanak a fasorok közé.

Virágzás idején jó, ha minden 10 dekárra két méhcsaládot biztosítanak.

Fekete ribizli ültetvényekben

Folytatódik a gondozás – a gyökereztető ágyások művelése és öntözése. A gyenge és felesleges tőhajtásokat eltávolítják, aszály esetén bőséges öntözést végeznek. Megkezdődik a fekete ribizli szüretének megszervezése.

Egyéb növénykultúrák ültetvényeiben

A citrom alanyokat szemzéssel oltják. Folytatódik a datolyaszilva oltása.

A talajfelszínt gyommentesen tartják, és rendszeresen lazítják sekély műveléssel. A második tíznapos időszakig gyakori és rendszeres öntözést biztosítanak.

Folytatódik az *Actinidia chinensis* szabadföldi kiültetése. Ültetés után öntözik. Az aktinídiá indáit rendszeresen a segéd-tám-ágakhoz kötik. A szár nem tekerődhet a támasz köré, és az azon lévő oldalhajtásokat eltávolítják. Minden 10 dekár aktinídiá területre három méhcsaládot biztosítanak.

Szőlőültetvényekben

Fiatal szőlőültetvényekben hajtásritkítást és csípést végeznek. Amikor az ültetvényeket a Guyot- és korsó-művelési módok szerint a talaj közelében művelik, a növényeket nem ritkítják. A törzsön nevelt, szokásos módon kialakított szőlőültetvényekben a leendő törzseken a hajtásritkítást el kell végezni, csak a tetején hagyva meg 2-3 hajtást. Ezt akkor kell elvégezni, amikor a hajtások még kicsik, 2-4 cm hosszúak. Ha a tartalék rügyekből és a tőkék tövéből hajtások sarjadnak, a hajtásritkítást meg kell ismételni.

A csípés a növekedési csúcs eltávolítását jelenti 1-2 fejletlen levéllel együtt. A művelési módtól függően akkor kell alkalmazni, amikor a hajtások 10-15 cm-rel a tartódrót fölé érnek. A termő tőkét hajtásritkítják és csípiik.

Az árutermelő szőlőültetvényekben, ahol a hajtások szabadon lógnak, a hajtásritkítást és csípést nem alkalmazzák. Kivételt csak akkor tesznek, ha fagykár miatt kompenzációs terhelést hagytak, mivel több meddő hajtás képződik, ami növeli az árnyékolást, ami szükségessé teszi ezek egy részének eltávolítását. A hajtásritkítást általában közvetlenül a virágzatok szétválása után végzik. Szükséges akkor is, amikor a törzseken alvó rügyekből hajtások sarjadnak. A közép magas törzsre nevelt ültetvényekben, valamint a magánkertekben lévő tőkék esetében, ahol kisebb táplálkozási területet biztosítanak, egyes meddő hajtások eltávolítása elengedhetetlen a fényviszonyok javítása érdekében. Leggyakrabban a gyenge hajtásokat és a tartalék rügyekből fejlődőket

távolítják el. A legkedvezőbb arány a termő és meddő hajtások között a borszőlőfajtáknál 3:1, a csemegeszőlő-fajtáknál pedig 1:1 vagy 1:2.

Azokban az években, amikor kedvezőtlenek a feltételek a gyenge terméskötődéshez és a bogyóegyenetlenséghez, valamint az olyan fajtáknál, mint a Misket Cherven, Bulgar, Cardinal, Saperavi stb., amelyek hajlamosak a gyenge terméskötődésre és ezáltal a bogyóegyenetlenségre, a csípést a termő ültetvényekben is elvégzik. Általában 5–6 nappal a virágzás előtt ezzel elérik a hajtásnövekedés leállítását 10–15 napra, és javítják a virágzatok táplálkozási rendjét.

Az anyatömböket hajtásritkítják, hajtástalanítják (eltávolítják az oldalhajtásokat) és kötik. A hajtásritkításkor meghagyott hajtások száma nagymértékben függ a tőkék erejétől, koruktól, a talaj termékenységétől és az alkalmazott mezőgazdasági gyakorlatok szintjétől. Általában tőkénként 6–12 hajtást hagynak meg. A legjobb, ha a hajtásritkítást kétszer végzik el. Az első hajtásritkítást akkor kell elvégezni, amikor a hajtások elérik a 15–20 cm hosszúságot, mindig 2–3 hajtással többet hagyva a tervezettnél. A második hajtásritkítást az első kötözés során végzik, amikor a hajtások elérik a kb. 60 cm hosszúságot. Ekkor eltávolítják az összes felesleges hajtást.

Amikor a főhajtásokon oldalhajtások jelennek meg, azokat haladéktalanul el kell távolítani a szabványos dugványok magas hozamának elérése érdekében. Ezt a gyakorlatot az alanytól függően időszakosan végzik: a Rupestris du Lot esetében 5–6 naponta, más alanyok esetében 8–10 naponta. Az oldalhajtások nem nőhetnek 5–6 cm-nél hosszabbra. Közvetlenül a hajtástalanítás után a hajtásokat a tartódrótok mentén vezetik, és lazán, nyolcas alakban kötik az adott drót alá.

Megkezdődik a zöldoltás. A legelterjedtebb módszer az egyszerű párosító oltás. Ugyanazokban az esetekben alkalmazzák, mint a hasítékoltást. Közvetlenül az oltás előtt szükséges a tőke hajtásritkítása, csak 2–3 hajtást hagyva meg. Fejes művelés esetén kordononként 2–3 hajtást hagynak meg, ami tőkénként összesen 5–6 hajtást jelent.

Maga az oltás előtt ellenőrzik a hajtások élettani állapotát. Ha a hajtás tövétől 40–50 cm-re keresztmetszetet készítve folyadékcsépp jelenik meg, az oltás pillanata kedvező. Ellenkező esetben 2–3 nappal az oltás előtt bőségesen öntözzenek.

Az oltás időpontjában az alanyhajtások összes levelét, oldalhajtását, virágzatát és kacsát eltávolítják. A nemes hajtások frissen tartása érdekében vízzel teli edénybe helyezik őket. A nemeseket egy-egy rüggyel vágják le, felette kb. 2 cm-t, alatta pedig majdnem a teljes

internódiumot meghagyva. A levéllemez lerövidítik, csak egy kis részét hagyva meg. A legmagasabb megeredési arányt és gyors hajtásnövekedést akkor érik el, amikor a nemesek nyári rügye éppen kihajtott, és az oldalhajtás legfeljebb 2-3 cm hosszúságot ért el.

A vágást az alanyhajtáson a rügy oldalán, az internódium fás részén, a tövéhez közel készítik, körülbelül 2-3-szor hosszabbra, mint a hajtás átmérője. Hasonló vágást készítenek a nemesen néhány milliméterrel a rügy alatt.

Az oltás helyét pamutszállal vagy más anyagokkal szorosan betekerve, jól meghúzva a jó érintkezés elérése érdekében a két komponens között. Ezután a szál két végét nem kötik össze, hanem összecsavarják. A széltől való védelem érdekében az oltott hajtásokat karóhoz kötik.

A zöldoltást a nap hűvösebb óráiban – kora reggel vagy este – kell végezni. Még jobb felhős vagy akár esős időben. Az oltás sikerességét 2-3 nap múlva a nemes oldalhajtásának állapota alapján határozzák meg. Ha az oldalhajtás friss és zöld, az oltás sikeres. Ha a nemes kiszáradt, az oltás megismételhető egy alacsonyabb internódiumon. Sikeres oltás esetén a kötést 2-3 hét elteltével távolítják el.

Ha nem füvesítette a fasorok közötti területet, a talajművelés továbbra is folytatódik. Ennek célja a gyomok elpusztítása és a talaj laza állapotban tartása. A műveléseket sekélyen végzik kultivátorral, rotációs kapával vagy boronával.

Gondoskodnak a gyökereztető ágyásokban lévő tőkéről. Ebben a hónapban a gyökereztető ágyásokban lévő tőkék rendszeres öntözése nagy jelentőséggel bír. A bakhátakban és a faszorok közötti talajnedvességet a szántóföldi vízkapacitás 75%-a és 90%-a között kell tartani. Közvetlenül az öntözés után kultivátorral talajművelést végeznek. És amikor vastag talajkéreg képződik a bakhátakon, azt haladéktalanul meg kell lazítani és fel kell törni a hajtások fejlődésének elősegítése érdekében.

A bakhátak megsüllyedésekor az oltott dugványok szabaddá válnak, ami azonnali laza talajjal való befedésüket teszi szükségessé. Abban az esetben, ha a kihajtás egyenetlen, a bakhátakat a gyökeres dugványok egyesítéséig fellazítják, és ha az oltott dugványokra helyezett talajréteg vastagabb, azt óvatosan csökkentik.